

บทคัดย่อ

ปัจจุบันการคุ้มครองป่าไม้ตามกฎหมายภายในของแต่ละประเทศไม่สามารถก่อให้เกิดการคุ้มครองผืนป่าข้ามพรมแดนในกลุ่มประเทศอาเซียนได้ โดยเฉพาะประเทศไทย ประเทศเมียนมา และ สปป.ลาว เนื่องจากปราศจากกลไกทางกฎหมายที่เป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับการอนุรักษ์ป่าและทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนในกลุ่มประเทศอาเซียน งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากฎหมายป่าไม้ของประเทศไทยที่เป็นอุปสรรคต่อการอนุรักษ์และจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน และศึกษามาตรการทางกฎหมาย หลักการจัดการป่าไม้ การคุ้มครองป่าข้ามพรมแดนของสหภาพยุโรป และกฎหมายป่าไม้ของประเทศเยอรมัน เพื่อนำมาพัฒนามาตรการและสร้างแนวปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับการจัดการป่าไม้ของประเทศไทยและการคุ้มครองผืนป่าข้ามพรมแดนระหว่างประเทศไทย ประเทศเมียนมา และ สปป.ลาว

งานวิจัยนี้เสนอแนะนโยบายและมาตรการทางกฎหมายที่สามารถสนับสนุนการคุ้มครองผืนป่าข้ามพรมแดนระหว่างประเทศไทย เมียนมา และ สปป.ลาว ดังนี้

ประการแรก กำหนดเป้าหมายเชิงนโยบายในการคุ้มครองป่าข้ามพรมแดนของทั้งสามประเทศให้อยู่ในกรอบเดียวกันที่เน้นการอนุรักษ์ป่าข้ามพรมแดนควบคู่ไปกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยให้แผนพัฒนาท้องถิ่นของแต่ละประเทศต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การจัดการป่าอย่างยั่งยืนและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังต้องลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับหน่วยงานของรัฐภายใต้นโยบายการพัฒนาชนบท ในขณะเดียวกันต้องขจัดปัญหาความยากจนโดยการร่วมกันพัฒนาความเจริญเติบโตของชนบทและการสร้างงานในชนบทด้วยนโยบายการเกษตรร่วมส่งเสริมการสร้างผลิตภัณฑ์จากไม้ที่ถูกต้องกฎหมายและผลิตภัณฑ์จากป่าที่ไม่ใช่เนื้อไม้ ให้เป็น “ผลิตภัณฑ์ของอาเซียน” จากผืนป่าที่มีการจัดการอย่างยั่งยืนซึ่งได้รับการรับรองมาตรฐานสากล เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์

ประการที่สอง พัฒนามาตรการป่าไม้ของแต่ละประเทศ ใน 3 ด้านต่อไปนี้ 1) สนับสนุนการอนุรักษ์ป่า 2) เพิ่มพื้นที่ป่าและฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรม 3) ส่งเสริมการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้ผลิตภัณฑ์จากไม้ที่ถูกต้องกฎหมายและผลิตภัณฑ์จากป่าที่ไม่ใช่เนื้อไม้ ภายใต้มาตรฐานเดียวกัน โดยการบังคับใช้กฎหมายและใช้กลไกตลาดเป็นเครื่องมือผลักดันให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ประการที่สาม ส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายระหว่างประเทศหรือระดับภูมิภาค ที่สามารถช่วยสร้างความตระหนักในความสำคัญของผืนป่าข้ามพรมแดนและความจำเป็นที่ต้องอนุรักษ์ผืนป่าข้ามพรมแดนให้กับชุมชนท้องถิ่น เครือข่ายยังสามารถช่วยในการแก้ปัญหาในพื้นที่ เช่น ปัญหาไฟป่าและหมอกควันข้ามแดน โดยการช่วยเหลือสามารถให้ในรูปแบบของการเผยแพร่ข้อมูล หรือสนับสนุนเทคโนโลยีและอุปกรณ์ในการดำเนินการ

คำสำคัญ: ป่าข้ามพรมแดน, การคุ้มครองป่า, กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองป่า, การคุ้มครองป่าในประเทศไทย, การคุ้มครองป่าข้ามพรมแดนในอาเซียน

Abstract

Currently, forest protection regime under domestic laws cannot properly protect cross-border forest in ASEAN countries such as Thailand, Myanmar and Laos PDR. This is because there is no legal mechanism which provides the same standard for sustainable conservation of forests and natural resources among ASEAN countries. The objective of this research is to study the forest law of Thailand that becomes an obstacle to sustainable forest conservation and management. It also aims at studying legal measures, forest management principles, cross-border forest protection of the European Union and forest laws of Germany in order to develop the appropriate laws and guidelines for forest management in Thailand and cross-border forest protection between Thailand, Myanmar and Laos PDR.

This research proposes the policies and legal measures which can help to support cross-border forest protection between Thailand, Myanmar and Laos PDR as follows:

First, there should be a clear policy objective on cross-border forest protection in all three countries with the same framework, which emphasizes on both conservation of cross-border forest and sustainable development. In this instance, local development plan of each country must be consistent with the sustainable forest management strategy and resource efficiency. It must reduce the conflicts between local communities and the governmental bodies under the Rural Development Policy, while at the same time it must alleviate poverty by developing rural growth and creating jobs in rural areas under the Common Agricultural Policy. It should promote legal timber products and non-timber forest products to be “Products of ASEAN” which result from the sustainable management of forest that meets international standard. This could help to increase the value of such products.

Second, this research proposes that the forest laws of each country should be developed in 3 aspects as follows: 1) it should support forest conservation; 2) it should Increase forest areas and restore degraded forests; 3) it should promote economic value creation of legal timber products and non-timber forest products under the same standard by relying on the enforcement of law and using market mechanisms as a tool to develop such products.

Third, this research proposes that the promotion of international networks or regional networks which can work with local communities to raise awareness of the importance of cross-border forest and the need for conservation of cross-border forest. Such networks can help to solve the problems in the local area such as forest fire and cross-border haze from illegal burning. Such assistance can be provided in the form of disseminating information or providing technology and operational equipment.

Keywords: cross-border forest, forest protection, law on forest protection, forest protection in Thailand, cross-border forest protection in ASEAN